

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v torek 24. decembra 1872.

Obseg: Slovo od starega leta in pogled v novo. — Pogled v Švajco in njeno živinorejo. — Poduk, kako naj se ravna z živino, da ne zbolí, in kaj naj stori gospodar, kedar mu zbolí. (Dal.) — Gospodarske skušnje. — Kako stoji s turško govejo kugo? — Moj studenček. — Pogled v ječo. — Deželni zbori. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Slovo od starega leta in pogled v novo.

Letošnje leto je pri kraju; kmalu stopimo v novo. Kaj neki nam prinese mlado leto? — misli si vsak človek, kdor ne živi, kakor pravimo, „tje v en dan“. Se ve, da na to vprašanje vé odgovor le tisti Gospod nad nami, ki „veliko pratiko“ piše. Človek more le ugibati, pa je ne ugame vselej.

Ker dandanes ves svet politikuje, zakaj bi tudi „Gospodarske Novice“ ne politikovale. Al politični stan ljube naše Avstrije dandanes je tak, da ni mogoče za teden naprej povedati, kaj prinese prihodnji čas. Le to čuti vsak, da tako ne more ostati, kakor je zdaj. Mi, ki stojimo na federalističnem stališču, da tudi posamesne dežele v postavodajnih, administrativnih, šolskih in verskih rečeh imajo svoje pravice in ne bi jih v vsem sukala centralistična Dunajska klika, danes ne vidimo še mavrice Avstrijo osrečivne. — Al tudi centralisti, ki vsem narodom nemške črevlje po enem kopitu hočejo pomeriti, ne vidijo, da stvari tekó po njihovih namerah, ampak nevoljni čutijo, da naglaša se njihovim nakanam upor od večine narodov avstrijskih.

Osoda Avstrije je tedaj v rokah Njegovega Veličanstva, presvitlega vladarja; od njegove modrosti čem pred tem bolje pričakuje Avstrija rešitev na podlagi starodavnega gesla: „justitia regnorum fundamentum“ (pravica temelj kraljestvom).

Ravno zdaj snujejo na Dunaji centralisti novo postavo o volitvah za državni zbor; podoba je, da bode Rubikon, ktereга ne bodo prekoračili centralisti; zato bode novo leto — odločilno. —

Pogledimo zdaj še tudi s kmetijskega stališča, kaj nam obeta prihodnje leto, kajti človek mora živeti, ako hoče delati politiko.

V obče letošnje leto ni bilo neugodno. Le pretekla jesen je zaradi neprenehane deževanja in po silnih povodnjih mnogim deželam prizadela veliko škodo.

Nenavadna pa je dozdej zima, kakoršne nihče ne pomni, po toploti njeni. Danes je sv. večer, in še ni skoro nikjer snega in predvčerajšnjim so v Ljubljani na nekem vrtu v mestu našli krasno kresničico, ki se je svetila kakor o kresu. Sadna drevesa so o sv. Miklavžu v drugo cvetela; rž so našli v klasji, g. Robič nam je popisal veliko spomladansko floro v zimskem času, malnice drugi sad donašale itd., gorkomer je kazal sred decembra meseca 10—12 stopinj toplote.

In take zimske prikazni našle so se od Urala do Taja — tako spomladansko vreme pozimi je pratikarjem

zmešalo vso njihovo pratiko; pravice, ki jih ima sicer zima vknjižene v svoje listine, zbrisala je narava letos iz njenih gruntih bukev.

Al pogled na nenaravne cvetke pozimi navdaja nas s strahom, da se nehoté vprašamo: kaj pa nam po tem bode prineslo prihodnje leto? — Bojimo se, da sedanje cvetlice na polji ne bi bile podobne oni lepi rdeči barvi, ki jih jetični človek včasih kaže na svojem obrazu.

Upajmo vendar, da se na bolje obrne, kar nam zdaj strah dela, kajti nadloge, ako nam nenaravna zima pokvari prihodnje pridelke, bile bi silne zato, ker ne samo ta ali una dežela je imela takošno zimo, ampak skoro po vsej Evropi bilo je tako.

Po vsem tem izročimo politiko in kmetijstvo milosti Božji!

Pogled v Švajco in njeno živinorejo.

Tirolski živinozdravnik S. Pelšimovsky, ki je nedavno potoval po Švajci, kjer je živinoreja prav na visoki stopinji, je v časniku „Landw. Blätter aus Tirol“, ravnokar naznanil, kar je ondi videl.

1. Švajcarji v Simenski dolini, kjer je najžlahnejši Švajcarski rod, pariyo zmirom in zmirom isto čisto pleme z istim čistim plemenom; nikoli ne mešajo različnih plemen.

2. Junca ne spuščajo nikoli pred drugim letom, in izbirajo si še med temi le krepko in popolnoma zdravo živino. Od tacih juncev in krav jim zrastejo močna teleta, ktera so že prav mlada veliko več vredna kakor marsiktera naša telica.

3. Teleta ne sesajo pri materah, ampak oni pomolzejo krave in skozi 14 dni jim mleko dajejo v golidah piti, ko so jih navadili, da sama mleko pijó, tako, da prvokrat vtakne hlapec ali dekla svoj prst v mleko in ga kviško molí, da ga tele kakor sesc prime in se tako samo piti navadi. Prvih 14 dni jim dajejo le mleko lastne matere, pozneje pa skozi 12 do 14 tednov mleko družih krav; med tem pa jim pokladajo zmirom tudi nekoliko sená, da se ga počasi navadijo. Mlada živina pri tej izreji tako hitro raste in močna prihaja, da je čudo. Krave po prvem teletu vagojo že 10 do 12 centov žive teže, in po srednji meri dadó 9 do 10 bokalov mastnega mleka.

Naj bi si naši umni gospodarji Švajcarje vsaj nekoliko v izgled vzeli, da sčasoma tudi mi povzdignemo našo živinorejo tam, kjer je kraj za to in tacih krajev imamo dokaj.